

MICHAEL SCHUMACHER

Michael Schumacher

De biografie

KARIN STURM

Uitgeverij Carrera, Amsterdam 2014

© 2014 Karin Sturm

© 2014 Uitgeverij Carrera, Amsterdam

Oorspronkelijke uitgave F.A. Herbig Verlagsbundhandlung GmbH,
München

Oorspronkelijke titel *Michael Schumacher; Die Biografie*

Vertaling Marcel Misset

Omslagontwerp Jan van Zomeren

Omslagbeeld © Sascha Schuermann/AFP/Getty Images

Fotokatern © Lukas Gorys

Typografie Perfect Service

ISBN 978 90488 2147 1

ISBN 978 90 488 2148 8 (e-book)

NUR 480

www.uitgeverijcarrera.nl

Carrera is een imprint van Dutch Media Books bv

Inhoud

- 1 Noodlot in de sneeuw
29 december 2013 7
- 2 Een klein ongeluk
Het begin van een grote carrière 18
- 3 De weg naar de top
Weg uit Kerpen, de grote wereld in 25
- 4 Formule 1
Een startplaats uit het niets 38
- 5 De eerste overwinning
Een bijzondere tegenstander 50
- 6 Schumacher-mania
Duitsland wordt Formule 1-gek 59
- 7 Wereldkampioen
Een overschaduwd jaar 69
- 8 Hoogtepunt huwelijk
En nog een titel 85
- 9 Een nieuwe wereld
De overstap naar Ferrari 98
- 10 Gezinsuitbreiding
De eerstgeborene 109
- 11 Een nieuwe tegenstander
Concurrentie en broederliefde 119
- 12 Waarschuwingsschot op Silverstone
'Slechts' een gebroken been 129

- 13 Het begin van een grandioze reeks
Zijn eerste titel voor Ferrari 141
- 14 De vijfde titel
Fangio geëvenaard 156
- 15 Formule Schumacher en Ferrari
Nog meer records 171
- 16 Het einde van een tijdperk
Zijn eerste afscheid 185
- 17 Een motorongeluk
... met gevolgen 202
- 18 Klaar voor de comeback
De eenenveertigjarige Formule 1-coureur 213
- 19 Onvervulde Mercedesdromen
... en onverklaarbare ongelukken 225
- 20 De driehonderdste Grand Prix
De 'nieuwe' Schumi viert zijn jubileum 235
- 21 Het tweede afscheid
Niet helemaal vrijwillig? 250
- 22 Wachten
Hoop voor de toekomst 267

Nawoord 273

Register 277

1 Noodlot in de sneeuw

29 december 2013

Het is een dag als alle andere, een mooie dag zelfs: zondag 29 december 2013, de dag die Michael Schumacher noodlottig zal worden. Een stralende zon begroet hem en zijn zoon Mick en een paar vrienden wanneer ze vertrekken naar het skigebied Les Trois Vallées in de Franse Alpen. Schumacher heeft daar in het plaatsje Méribel al jaren een groot vakantiehuis en brengt er graag de tijd rond de jaarwisseling door met vrienden en familie.

Het rustige leven bevalt hem goed, na de jaren in het voetlicht te hebben gestaan. Privé, omgeven door mensen die hij honderd procent vertrouwt, ontspannen, losjes. De omstandigheden zijn goed: 's nachts heeft het licht gesneeuwd, de zon schijnt, de temperatuur is aangenaam, ongeveer rond het vriespunt... De fatale val vindt even na elfen plaats buiten de geprepareerde piste, maar niet op een heel lastig stuk. Die zijn er ook in Les Trois Vallées, tot de olympische afdaling van 1992 aan toe, maar daar komt Schumacher niet langs. Hij gaat naar de westelijke helling van het Sauliremassief, waar dagelijks duizenden vrijetijdsskiërs afdalen.

Schumacher skiet niet van jongs af aan, voor zulke extravagante activiteiten ontbrak het zijn familie aan geld. In het laaggelegen Kerpen lag skiën ook niet erg voor de hand. Toch skiet hij goed. In zijn Ferraritijd sloeg hij bij het traditionele winter-evenement van de Italianen in Madonna di Campiglio altijd

een goed figuur, hij stond stevig op de latten en draaide voor het jaarlijks uitgezette slalomparcours zijn hand niet om.

Het probleem op deze zondag, vijf dagen voor Schumi's vijfenveertigste verjaardag, is een ongelukkige samenloop van omstandigheden: er ligt minder sneeuw dan gewoonlijk in Méribel, de rotsen van de ongeprepareerde piste zijn slechts bedekt met een dun laagje sneeuw. De grotere rotsen steken er ver bovenuit. De combinatie van die twee factoren wordt Schumacher fataal.

De eerste berichten klinken niet eens zo dramatisch. De reddingswerkers die Schumacher op de plaats van het ongeluk verzorgen, vertellen dat ze hem bij bewustzijn, half zittend, half staand hebben aangetroffen, hij was opgewonden en reageerde nogal verward. De directeur van het skistation in Méribel laat weten dat de zevenvoudig Formule 1-kampioen weliswaar met een helikopter is afgevoerd, maar dat hij niet meer dan een hersenschudding heeft opgelopen. Sebastian Vettel stuurt nog een sms'je aan zijn grote voorbeeld van vroeger, die in de tijd die ze samen Formule 1 reden een goede vriend is geworden: 'Hoor dat je gevallen bent. Hoop niets ernstigs. Beterschap.'

Pas tegen de avond klinkt de situatie veel ernstiger: al bij aankomst van de helikopter bij het Universiteitsziekenhuis van Grenoble, ongeveer anderhalf uur na de val, is Schumacher bewusteloos. De artsen constateren een zwaar schedel- en hersenletsel, hij moet onmiddellijk worden geopereerd. Door de oplopende hersendruk, veroorzaakt door zware bloedingen, dreigt er acuut levensgevaar. Om de druk te verminderen, moet zijn schedeldak worden gelicht en een groot subduraal hematoom worden verwijderd. Daarna wordt Schumacher in een kunstmatig coma gebracht en wordt zijn lichaam afgekoeld tot tussen de 34 en 35 graden om daarmee de stofwisseling af te remmen,

waardoor de zuurstof die in de hersenen komt meer effect sorteert.

Een paar dagen later, als zijn toestand is gestabiliseerd, volgt een tweede operatie. De verantwoordelijke artsen hebben na bestudering van nieuwe CT-scans nog maar weinig hoop, ze vrezen het ergste. De tweede operatie zorgt voor een lichte verbetering, maar de artsen moeten toegeven dat niet alle bloeduitstortingen kunnen worden verwijderd – een paar zijn door hun plek in de hersenen niet bereikbaar. Aan prognoses durft niemand zich te wagen. Afwachten en hopen, meer zit er voor Michaels vrouw Corinna en zijn kinderen Gina-Maria en Mick niet in...

Terwijl Schumacher in de kliniek voor zijn leven vecht, gebeurt voor de deuren van het ziekenhuis wat in de huidige mediawereld kennelijk onvermijdelijk is. Het persoonlijk drama van een individu vormt de aanleiding tot een mediaspektakel van ongekende omvang. Tussen de veertig en vijftig mediateams uit de hele wereld, inclusief 200 journalisten, kamperen dagenlang voor het ziekenhuis en proberen in hun jacht op nieuws werkelijk alles om informatie te verzamelen. Een veiligheidsmedewerker vertelt aan Schumachers agente en woordvoerder Sabine Kehm, die op vakantie was tijdens de noodlottige val en halsoverkop naar Grenoble is gekomen, dat een journalist heeft geprobeerd het ziekenhuis binnen te dringen, vermomd als priester.

Sabine Kehm, sinds 1999 bij Schumacher in dienst, heeft de zware opdracht tussen twee werelden te bemiddelen – ook voor haar een bijna onmogelijke opgave. Aan de ene kant is er de openbaarheid, die informatie wil, aan de andere kant de familie van een wereldster die tijdens zijn actieve carrière, die meer dan

twee decennia omvatte, altijd tot het uiterste ging om zijn privé-leven af te schermen.

Dat lukte in zijn meest succesvolle jaren, die van de zeven wereldtitels in de Formule 1, uitstekend. Voor een deel door het uitoefenen van zware juridische druk, onthoudingsverklaringen en door het dreigen met juridische stappen, bijvoorbeeld bij het publiceren van foto's van de kinderen. Zelfs toen zijn zoon Mick ging meedoen aan officiële kartraces, mocht daar niet over worden bericht – alles om het gezin, de privésfeer te beschermen. Verhalen vanuit zijn grote huis aan het Meer van Genève zijn taboe, uitgesloten, ondenkbaar, zelfs voor 'bevriende' belangrijke media. Hooguit ontving Schumacher een paar uitverkoren journalisten op de stoeterij van zijn vrouw Corinna, niet ver van hun eigen huis.

En nu, ruim een jaar na de definitieve terugtrekking in zijn privébestaan, staat hij meer in de schijnwerpers dan ooit tevoren, en nog wel met iets wat zo privé is als het maar zijn kan: met het gevecht voor zijn leven, met zijn gezondheid. En dat voor de man die vanaf het begin van zijn carrière Boris Becker voor ogen had als voorbeeld van hoe het *niet* moest, en die verschillende keren benadrukte: 'Zoals Becker ga ik het niet doen, zo wil ik niet leven, dat alles wat privé is onmiddellijk in de openbaarheid komt.'

Onmiddellijk wordt gevraagd naar schuldigen, naar wie verantwoordelijk is voor het ongeluk. Al heel snel ontstaat een geruchtenstroom rond de oorzaak: Schumacher zou veel te hard hebben geskied, schrijven diverse media. Zelfs de doorgaans zo serieuze Engelse *The Times* heeft het over 100 kilometer per uur en beroept zich daarbij op 'onderzoekskringen'. Natuurlijk – het past zo mooi binnen het cliché: Formule 1-coureurs zijn snelheidsjunks, ze hebben het gevaar en de daarbij be-

horende adrenaline nodig. Nu is Schumacher, de vriend van het gevaar, een keer over de schreef gegaan en heeft hij de hoogste prijs betaald. Zo klaar als een klontje, keurig verpakt in overtuigend klinkende commentaren.

Eén ding klopt: Formule 1-coureurs maken een iets andere inschatting van risico's en risicobeheersing dan doorsnee burgers, anders zouden ze nooit succesvol kunnen zijn in hun sport. Dat geldt ook voor Michael Schumacher. Het blijkt ook af en toe buiten het circuit: na zijn eerste afscheid rijdt Schumacher enthousiast motor, springt parachute, klimt in een delta-wing en gaat duiken. De Colombiaanse coureur Juan Pablo Montoya liep een paar jaar geleden bij een wild motorritje een schouderblessure op. Bruno Senna vertelt met een brede grijns hoe hij een keer als jongen met een paar vrienden van vijftientig meter hoogte uit een helikopter in zee sprong. De jetski-races die zijn oom Ayrton begin jaren negentig met vrienden hield, waarbij ze onder lage steigers door scheurden, kan Senna zich ook nog goed herinneren.

Maar in dit geval klopt de theorie van de onvoorzichtigheid niet: één blik op de plek van het ongeluk, een relatief vlak stuk tussen blauwe (eenvoudige) een rode (middelzware) afdaling laat zien: een hoge snelheid is hier bijna uitgesloten. Toen het Franse Openbaar Ministerie, dat het onderzoek leidde, op 8 januari 2014 de eerste onderzoeksresultaten op een persconferentie naar buiten bracht, werd duidelijk: Schumacher was weliswaar buiten de gemarkeerde piste aan het skiën, maar hij ging niet bovenmatig hard. Die conclusie werd getrokken met behulp van de camera die Schumacher toevallig op zijn helm droeg tijdens zijn noodlottige afdaling en waarop de laatste twee minuten van zijn afdaling waren vastgelegd. De camera was het Openbaar Ministerie ter hand gesteld door Schumachers fami-

lie, 'die, zo wensen wij te verklaren, uiterst coöperatief met ons heeft samengewerkt'.

De registratie geeft een vrij nauwkeurig beeld van het verloop van het ongeluk: Schumacher skiet een paar meter buiten de markering van de piste, blijft bij het inzetten van een bocht met een ski haken achter een rots die onder een laagje sneeuw verborgen ligt, slaat over de kop en belandt op een ongeveer drieënhalve meter lager gelegen rots. Waarmee meteen de vraag is beantwoord hoe het mogelijk is dat bij een val bij een relatief lage snelheid Schumachers helm in twee stukken kon breken. 'De hoogte van de val was onder deze omstandigheden bijzonder hoog, waardoor extreme krachten in het spel kwamen. Als dan ongelukkigerwijze de rots waar hij op belandde ook nog eens niet glad was, maar er een scherpe rand of een hoek uitstak, dan kan zoiets gebeuren zonder dat er een probleem met de helm was, of dat men zelfs de fabrikant van de helm verantwoordelijk zou kunnen stellen,' zei een juridisch expert van de Duitse ski-bond, Gerhard Dambreck.

Aanwijzingen dat andere partijen op de een of andere manier verantwoordelijk zijn voor het ongeval zijn tot op heden niet gevonden, verklaart aanklager Patrick Quincy. Ook meldt hij dat het ingestelde onderzoek volgens dezelfde procedures verloopt als bij vergelijkbare zware ongelukken. Elk seizoen vinden er ongeveer 'vijftig vergelijkbare gevallen' plaats die met 'dezelfde ernst en zorgvuldigheid' worden onderzocht. De markering van de pistes voldeed aan alle nationale en internationale richtlijnen, de beheerders van de pistes en skiliften trof geen blaam. Een belangrijke constatering – want in schadegevallen gespecialiseerde Franse advocaten zochten in die richting naar argumenten om lucratieve procedures aan te kunnen spannen. Toch werd er nog verder gezocht. Zelfs Schumachers ski-uitrusting

werd nader geïnspecteerd om alle eventualiteiten uit te sluiten.

Toch rekent Dambreck niet op nieuwe feiten, klachten of juridische procedures: 'Het lijkt erop dat hier sprake is geweest van een ongelukkige samenloop van omstandigheden zoals die zich nu eenmaal soms voordoen en waarbij niemand werkelijk blaam treft.' Ook het feit dat Schumacher buiten de gemarkeerde piste skiede, blijkt bij nadere beschouwing van de plek des onheils geen ernstige misrekening. 'Dat doe ik zelf zo vaak op zo'n soort afdaling,' geven inmiddels de meeste ervaren skiërs toe. 'Het ziet er volkomen ongevaarlijk uit.' Half februari wordt het onderzoek dan ook gesloten.

Pech, een toevallige samenloop van ongelukkige omstandigheden, of misschien toch het noodlot? Na zijn ongeluk op Silverstone in 1999, waarbij hij een been brak, antwoordde Schumacher op vragen over angst, risico's en voorzorgsmaatregelen, in de auto of daarbuiten: 'Ik kan toch niet dingen die ik graag doe niet doen, alleen omdat er iets zou kunnen gebeuren? Als mij op een dag iets overkomt, is dat het noodlot.'

Bijzonder bitter is het wel. Waar je het eerder zou verwachten, in een Formule 1-wagen, gebeurt er niets, zelfs niet op een motorfiets, maar wel bij een onschuldige vrijetijdsbesteding. De Formule 1-wereld reageert diep geschokt. Talloze coureurs en teams sturen via Twitter en Facebook beterschapswensen en bij de eerste testtraces van het jaar 2014, in Jerez in Spanje, heeft Mercedes de wagens beplakt met stickers met de tekst **KEEP FIGHTING MICHAEL**. Het team van Ferrari stuurt een groet via hun rondbord: **FORZA MICHAEL**. Al eerder heeft het team waarmee Schumacher in totaal vijf wereldtitels behaalde, op zijn site een pagina ingericht met beterschapswensen voor hun ex-coureur van collega's en vrienden. Tweeënzeventig zullen het er uiteindelijk worden, evenveel als het aantal overwin-

ningen dat hij voor Ferrari behaalde. Sebastian Vettel schrijft aangedaan: 'Het raakt je. Je bidt en hoopt op een wonder; dat Michael wakker wordt en weer helemaal de oude is.'

Ook de fans volgen Schumachers zwaarste strijd met oprechte deelname: op 3 januari, zijn vijfenveertigste verjaardag, wordt de kliniek in Grenoble een bedevaartsoord van vooral Italiaanse, maar ook Duitse fans. FC Köln, Schumachers lievelingsclub, ontvouwt in januari tijdens een oefenwedstrijd tegen Schalke 04 een enorm spandoek, gemaakt in samenwerking met de fanclub van Schumacher uit Kerpen, waarop staat: **BETERSCHAP! JE KUNT HET, MICHAEL!** 'We wilden een manier vinden waarop we niet alleen als voetbalclub, maar gezamenlijk, als voetbal- en Formule 1-fans uit de hele deelstaat de familie van Schumacher ons medeleven konden betonen,' zegt de voorzitter van FC Köln Werner Spinner.

Bij Michael Viehmann, voorzitter van de fanclub uit Kerpen, vinden velen gehoor: 'We krijgen stromen post en telefoontjes, het houdt maar niet op. We krijgen brieven van kinderen voor Michael Schumacher met tekeningen. Onlangs nog werd een heel gezin lid van onze fanclub. We kregen een foto van hun dochter, waarop ze op haar tweede jaar verkleed als Schumacher op een Ferrari-trapauto zit. Het zijn ontroerende taferelen. De betrokkenheid hier en vanuit de hele wereld is enorm groot.' Binnen de vereniging wordt alle post verzameld. 'We hebben in Kerpen een "muur van hoop" gemaakt. Die zit inmiddels vol met Formule 1-petten en beterschapwensen. We zullen alles archiveren.' Het aantal bijvalsbetuigingen is overweldigend: 'Bij 800.000 zijn we opgehouden met tellen. Dat was al na twee, drie dagen.'

Ook in Spa, in België, wordt meegeleefd. Daar debuteerde Schumacher in 1991 in de Formule 1, won hij in 1992 zijn eer-

ste Grand Prix, behaalde hij in 2004 zijn zevende wereldtitel en reed hij in 2012 zijn driehonderdste wedstrijd in de Formule 1, waarna hij tot ereburger van Spa werd benoemd. In de stad die zo nauw verbonden is met Schumacher belegt de Belgische fanclub van Michael Schumacher een bijeenkomst op het circuit van Spa-Francorchamps. De deelnemers zullen allemaal één ronde wandelen over het zeven kilometer lange parcours. De organisatrice, Heidi Hendrickx, wil met die stille tocht 'positieve energie' naar Michael Schumacher uitstralen 'zodat hij de belangrijkste zege van zijn carrière kan behalen'. Uitgedost met Ferrari-vaandels en levensgrote borden met foto's bewandelen honderden fans het 7004 meter lange tracé van Schumachers lievelingscircuit dat hij altijd 'mijn thuis' noemde.

Het voelt aan als een eeuwigheid, de tijd waarin er niets meer over Schumachers gezondheidstoestand naar buiten wordt gebracht. Pas eind januari, vier weken later, is er weer een sprankje hoop voor de fans. De artsen laten Schumacher langzaam uit zijn kunstmatig coma ontwaken. Eigenlijk mogen er pas mededelingen over worden gedaan als het proces verder gevorderd is, wanneer hij is gestabiliseerd. Maar Franse media met goede contacten in het ziekenhuis zijn al snel op de hoogte, berichten zelfs over de kleinste details: bijvoorbeeld dat Schumacher tijdens een onderzoek reageerde op prikkels en met zijn ogen had geknipperd. Een dag later betitelt Sabine Kehm de berichten als 'speculaties, waarop wij niet willen ingaan', maar als er meer berichten doorsijpelen en het bericht als een lopend vuurtje rondgaat, besluit ze in overleg met de familie ten minste het bericht te bevestigen dat de artsen zijn begonnen Schumacher uit zijn coma te halen. 'Michaels narcosemiddelen worden sinds kort gereduceerd om hem te laten ontwaken, iets wat nog heel lang kan duren. Er was met alle betrokkenen duidelijk afgespro-

ken deze informatie ter bescherming van de familie pas naar buiten te brengen als het proces zich stabiliseerde.' In de nabije toekomst hoefde men niet op 'tussentijdse mededelingen' te rekenen – er zouden pas nieuwe mededelingen volgen als er duidelijke feiten te melden zouden zijn.

Experts, die overal door de media worden geconsulteerd, zijn het erover eens dat het nog wel even kan duren en dat er geen prognoses kunnen worden gegeven met betrekking tot de tijd die het hele proces in beslag zal nemen, noch over het eventuele verdere verloop. De kans op herstel is maar klein: 'Als iemand vier weken in coma heeft gelegen, moet hij veel dingen weer opnieuw leren. Het is niet mogelijk om meteen conclusies te trekken over de mate van hersenbeschadiging,' zegt Dr. Gerhard Jan Jungehülsing, neuroloog van het Jüdisches Krankenhaus in Berlijn. 'Alleen al het feit dat iemand vier weken geïntubeerd is geweest en kunstmatig werd beademd, betekent dat dingen als ademen, slikken en spreken niet meer vanzelf functioneren, en dus opnieuw aangeleerd moeten worden.' Heel belangrijk in deze fase is ook dat de patiënt niet bang is of in paniek raakt, wat makkelijk kan gebeuren. 'Dat kunnen artsen met medicijnen voorkomen, maar ook de omgeving, de familie speelt daarin een belangrijke rol. De ervaring leert dat patiënten er zeer bij zijn gebaat als ze vertrouwde stemmen om zich heen horen of door personen die hen nastaan worden aangeraakt – al kunnen ze zich daar later meestal niets van herinneren.'

Geduld is dus het devies, geduld en de hoop dat datgene wat Michael Schumacher met zijn eenennegentig overwinningen in Grands Prix en zeven wereldtitels tot de succesvolste Formule 1-coureur aller tijden heeft gemaakt, hem ook helpt in zijn zwaarste tocht: de weg terug naar een normaal bestaan. Eerzucht, discipline, withoudingsvermogen, vlijt – de kwaliteiten

die hem in zijn sport naar de top brachten. Kwaliteiten die de artsen als doorslaggevend beschouwen voor een succesvolle genezing van patiënten met een schedel-hersentrauma. Die genezing duurt vaak tussen de zes maanden en twee jaar en vergt het uiterste aan inzet en medewerking van de patiënt zelf.

Iemand die van dag tot dag met Michael Schumacher meeleeft, die heen en weer wordt geslingerd tussen vrees en hoop, is zijn voormalige teamgenoot Felipe Massa. De Braziliaan lag na een ernstig ongeluk in Budapest in 2009 met zware hoofdwonden zelf twee dagen in coma en maakte een jaar later zijn comeback op het circuit. 'Ik hoop dat hij sterk genoeg is om te herstellen.' Als iemand sterk genoeg is om van zo'n ongeval te herstellen, is het Michael Schumacher wel: 'Hij is zeer atletisch, wat hem zal helpen bij zijn genezing,' zegt Massa vol overtuiging: 'Na mijn ongeluk ben ik sneller dan verwacht hersteld, omdat ik zo fit was. Dat helpt. Ik hoop dat het ook bij hem het geval zal zijn. Ik hoop dat hij langzaam bijkomt. Ik vind het verschrikkelijk dat hem dit is overkomen. Hij is voor mij altijd een vriend en mijn grote broer geweest. Ik hoop dat hij terugkomt en weer een Formule 1-wagen kan horen en zien, en dat op zijn lievelingsplek: het circuit.'

Op 29 december 2013 komt Schumacher tijdens een skivakantie met zijn gezin zwaar ten val.

In Italië in 1992. Voetballen is zijn grote hobby.

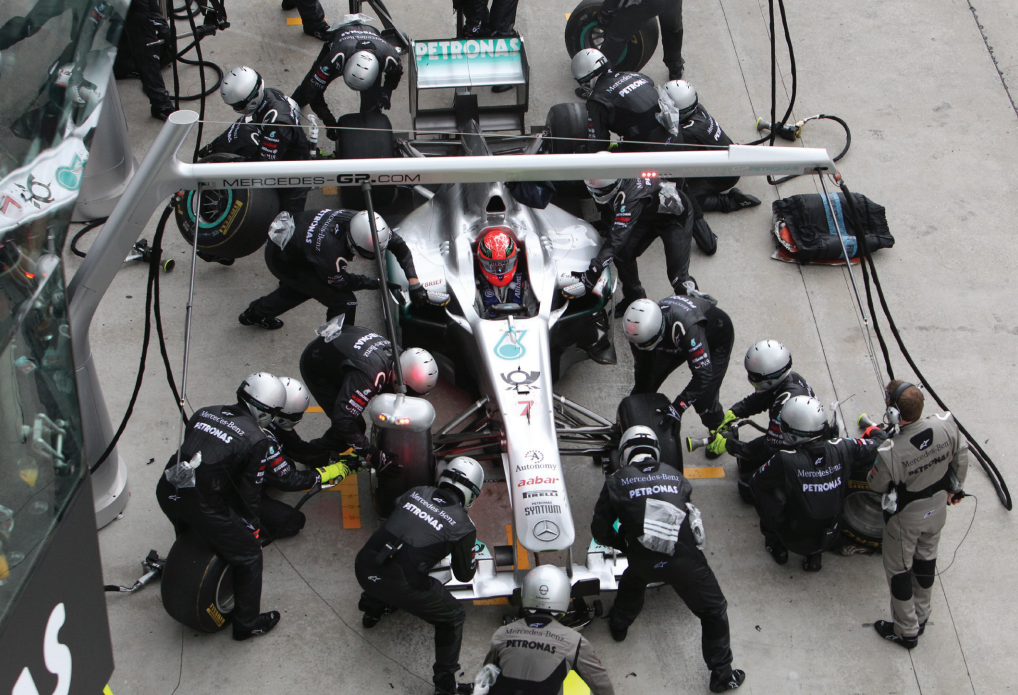

Debuut in de Formule 1. Met zijn toenmalige teambaas Eddie Jordan in 1991.

Schumi's eerste Grand Prix-zege in Spa, in 1992.

Pitstop: het gaat om milliseconden. Iedere handeling moet kloppen.

Crash tijdens de Grand Prix van Singapore in 2012: Michael Schumacher en Jean-Eric Vergne.

Het Mercedesteam neemt in 2012 afscheid van Schumacher.

Einde van een grootse carrière.

